

Kystdirektoratet
J.nr. 2025 - 99207
Ref. lbo
Den 22. januar 2026

Svar på Slagelse Kommunes spørgsmål vedr. fravigelse

Proces og tidsplan:

Spørgsmål

Hvordan forløber en fravigelsesproces typisk, herunder hvilke procestrin indgår, og hvordan er den forventede tidsmæssige varighed?

Svar

Vi skal henvise til Vejledning om fravigelsesprocessen ved vurdering af kystbeskyttelsesprojekters påvirkninger af Natura 2000-områder og bilag IV-arter (Vej nr. 10023 af 08/12/2021), hvor processen er gennemgået.

Kort ridset op skal der gennemføres en væsentlighedsvurdering, og en konsekvensvurdering. Det skal tydeligt fremgå af konsekvensvurderingen, at der sker en skade, og hvad omfanget af skaden er. Når det er konkluderet, at projektet vil medføre en skade skal der tages stilling till, om forudsætninger for fravigelse er opfyldt samt en proces efter miljøvurderingsloven og kystbeskyttelsesloven.

Inden der anmodes om udtalelse fra ministeren skal der således foreligge udkast til tilladelse efter kystbeskyttelsesloven, udkast til afgørelse efter kysthabitatbekendtgørelsens §4, udkast til afgørelse om fravigelse efter kysthabitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 samt en miljøkonsekvensrapport.

Når udtalelsen fra ministeren er modtaget skal kommunen vurdere, om der fortsat er grundlag for at træffe afgørelse om fravigelse og tilladelse til projektet.

Efter endelig afgørelse skal kommunen orientere ministeren om afgørelsen, da EU-Kommissionen skal orienteres om hvilke kompensationsforanstaltninger, der træffes.

Spørgsmål

Hvad er den sædvanlige tidsramme for en fravigelsesproces fra indledende vurdering til endelig afgørelse?

Svar

Det afhænger af den konkrete sag. Idet kystbeskyttelsesprojekter er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 10 k, vil det kræve, at der udarbejdes en miljøkonsekvensvurdering, hvis en væsentlig påvirkning på et Natura 2000-område, herunder dens udpegningsgrundlag, ikke kan afvises. Derudover vil det ofte skulle afsættes tid til at få konkretiseret

skaden og omfanget heraf på Natura 2000-området, og om der er mulighed for projektilpasninger/alternativer. Dette kan medføre, at der skal gennemføres en ny konsekvensvurdering og fornyet høringer. Endvidere skal myndigheden tage stilling til, om betingelserne for at gennemføre en fravigelsesproces er opfyldt. Det er mange forhold at tage stilling til, og det er derfor vanskeligt at udtale sig generelt om, hvor lang tid en sag vil tage fra start til slut.

Spørgsmål

På hvilket tidspunkt i processen skal den samlede dokumentation foreligge, for at sagen kan behandles uden forsinkelser?

Svar

Fravigelsessagen skal sendes til ministeriet, når 2. offentlighedsfase er gennemført og de indkomne hørings svar er håndteret. Dette for at sikre, at materialet der fremsendes er tilrettet evt. indkomne bemærkninger fra offentlighedsfasen. Endvidere skal der foreligge et udkast til tilladelse efter kystbeskyttelsesloven, udkast til afgørelse efter kysthabitatbekendtgørelsen og udkast til afgørelse om fravigelse efter kysthabitatbekendtgørelsen.

Dokumentationskrav

Spørgsmål

Hvilken form for dokumentation kræves for at påvise, at projektet opfylder kriteriet om ”et bydende nødvendigt hensyn til væsentlig samfundsmæssige interesser”?

Svar

Vi skal henvisne til vejledningen om fravigelsesprocessens ved vurdering af kystbeskyttelsesprojekter, samt afsnit 5.1.1 i habitatvejledningen.

Vi kan endvidere henvisne til afsnit 1.8.2. i Vejledning vedrørende artikel 6, stk. 4, i ”habitatdirektivet” 92/43/EØF ”Belysning af begreberne: Alternative løsninger, bydende nødvendige hensyn til samfundsinteresser, kompensationsforanstaltninger, global sammenhæng, udtalelse fra kommissionen”, afsnit 5.3.2. i EU-dokumentet ”Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF), samt afsnit 3.3.2. i EU-dokumentet ”Meddelelse fra Kommissionen – vurdering af planer og projekter i forbindelse med Natura 2000-lokaliteter – metodisk vejledning om artikel 6, stk. 3 og 4, i habitatdirektivet 92/43/EØF”.

Spørgsmål

Hvordan skal det dokumenteres, at alle relevante alternativer er blevet vurderet på lige fod med det ansøgte projekt, herunder både tekniske, miljømæssige og økonomiske aspekter?

Svar

Relevante alternativer skal være systematisk beskrevet og vurderet. Det skal kunne bevises, at det er blevet undersøgt, og at der ikke findes alternativer, der opfylder projektets formål, og som vil have en mindre skadelig påvirkning,. Undersøgelsen foretages ift. hensynet til de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget, og mht. lokalitetens bevarings-målsætninger. Endvidere skal den valgte løsning have den mindst skadelige virkning eller være blandt dem med mindst skadelige virkninger.

Vi skal endvidere henvisne til vejledningen om fravigelsesprocessens ved vurdering af kystbeskyttelsesprojekter, samt afsnit 5.1.2 i habitatvejledningen. Derudover kan vi henvisne til afsnit 5.3.1. i EU-dokumentet ”Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF), samt afsnit 3.3.1. i EU-dokumentet ”Meddelelse fra Kommissionen – vurdering af planer og projekter i forbindelse med Natura 2000-lokaliteter – metodisk vejledning om artikel 6, stk. 3 og 4, i habitatdirektivet 92/43/EØF”.

Spørgsmål

Hvordan vurderes og vægtes økonomiske hensyn i forhold til naturbeskyttelseshensyn ved sammenligning af alternative løsningsmuligheder?

Svar

Økonomiske hensyn kan inddrages, men kan ikke stå alene.

Spørgsmål

Hvilket materiale skal ansøger fremlægge og indsende til Miljøministeriet som led i høringsgrundlaget for fravigelsessagen?

Svar

Materialet til høringen af ministeriet skal indeholde:

- Redegørelse for, at alle betingelser for fravigelse er opfyldt, herunder omfanget af skade i Natura 2000-området, og at der ikke er rimelige alternativer.
- Udkast til tilladelse efter kystbeskyttelseslovens § 3 (som erstatter en § 25 tilladelse efter miljøvurderingsloven), udkast til afgørelse efter kysthabitatbekendtgørelsen og udkast til afgørelse om fravigelse efter kysthabitatbekendtgørelsen.
- Miljøkonsekvensrapport, som har været i høring efter miljøvurderingsloven § 35, stk. 1, nr. 3.
- Konsekvensvurdering efter § 4 i kysthabitatbekendtgørelsen, som er udarbejdet efter bekendtgørelsens § 4, stk. 3. Konsekvensvurderingen kan indgå som et bilag i miljøkonsekvensrapporten.
- Oplysninger om, hvilke kompenserende foranstaltninger, der påtænkes gennemført, og en redegørelse for, at de kompenserende foranstaltninger virker og er tilstrækkelige i forhold til skadens omfang (areal, arter, naturtyper), men der skal også redegøres for, at foranstaltningerne er gennemførlige og at de virker. Kompensationsforanstaltningerne skal som udgangspunkt være på plads, inden projektet fysisk etableres, og skaden på Natura 2000-området sker.
- Evt. skema, der redegør for, at fravigelsesbetingelserne i habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, er opfyldt (skemaet kan findes som bilag til "Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter – Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF").
- Evt. gis-filer med angivelse af de områder, hvor skaden sker, og med angivelsen af de områder, hvor de kompenserende foranstaltninger skal gennemføres.

Vi kan endvidere henviser til vejledningen om fravigelsesprocessens ved vurdering af kystbeskyttelsesprojekter. Se under "Trin 3 – Fravigelsesproces".

Spørgsmål

Hvilke typer dokumentation vurderer I oftest som mangelfulde eller fraværende i de fravigelsessager, I modtager?

Svar

Det er vigtigt, at der er redegjort tilstrækkelig for skadens omfang i konsekvensvurderingen. Det er således ikke tilstrækkeligt, at det blot hurtigt konstateres, at der sker en skade. Skadens omfang skal også anvendes, for at I kan fastsætte omfanget af de kompenserende foranstaltninger, herunder ift. etablering og overvågning. Det er endvidere vigtigt, at konsekvensvurdering har en grundig beskrivelse og vurdering af, at samtlige mulige afværgeforanstaltninger er undersøgt og vurderet i forsøg på at minimere skaden.

Alternativer skal som udgangspunkt være ligeværdigt beskrevet, men hvis man hurtigt kan konstatere, at skaden vil være større eller hvis et alternativ ikke opfylder projektets formål, behøver vurderingen af alternativerne ikke at være på samme niveau, som hovedprojektet. Men igen er argumentationen vigtig.

Spørgsmål

Hvordan kan ansøgeren dokumentere, at projektet ikke primært er begrundet i at have "kortsigtede økonomiske interesser eller andre interesser, som kun kan have fordele for samfundet på kort sigt"?

Svar

Vi skal henvise til vejledningen om fravigelsesprocessens ved vurdering af kystbeskyttelsesprojekter afsnit a under "Forudsætninger for fravigelse" samt afsnit 5.1.1 i Habitatvejledningen.

I forhold til et kystbeskyttelsesprojekt kan der også inddrages målsætning og levetiden med projektet.

Præcedens, praksis og afgørelser**Spørgsmål**

Hvilken tidligere praksis eller præcedens lægger ministeriet særligt vægt på ved vurdering af fravigelsessager, herunder EU-Domstolens domme?

Svar

Dette vil være afhængig af, hvad de konkrete omstændigheder er i fravigelsessagen. I kystbeskyttelsesprojektet Jyllinge Nordmark tog vurderingen eksempelvis udgangspunkt i, at der ikke var andre alternativer løsninger med samme effekt. Endvidere, at ca. 500 ejendomme blev beskyttet ved en vandstand på 2,4 m, og at området siden stormen Bodil i 2013 flere gange havde været udsat for forhøjet vandstandsstigninger og oversvømmelser. Endda ved meget lave vandstande ville ca. 90 bygninger allerede blive oversvømmet.

Spørgsmål

Hvilke elementer i tidligere ansøgninger har typisk været afgørende for, at en fravigelse er blevet enten godkendt eller afvist?

Svar

Ofte vil der gennem dialog tidligt i projektet være en afklaring af, om projektet falder helt uden for de grundlæggende betingelser for en fravigelse.

Men det er vigtigt – som også nævnt ovenfor – at skadens omfang er grundigt beskrevet og vurderet, og at der foreligger en fyldestgørende begrundelse for, at betingelserne for en fravigelse er opfyldt.

Spørgsmål

Hvordan fortolkes og anvendes begrebet "realistiske alternativer" i praksis, og hvad anses som tilstrækkeligt for at udelukke et alternativ?

Svar

Se svar ovenfor.